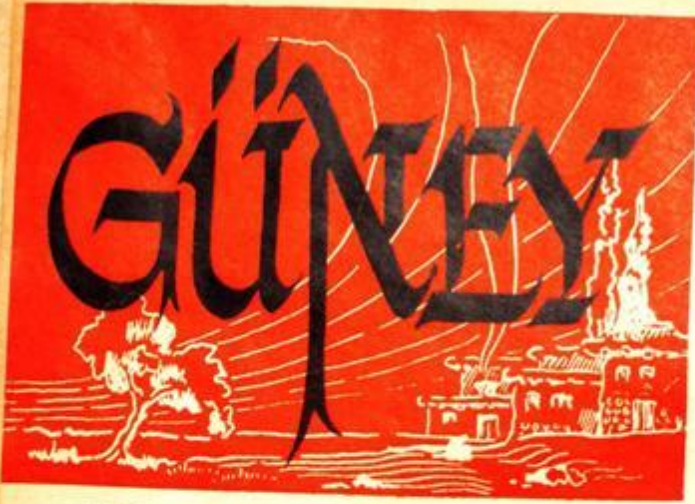

GÜNEZ SANAT
DERGİSİ

Aylık Edebiyat ve Sanat Gazetesi ■ Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Atif Özbilen ■ İdare yeri : Boğazkesen Cad. No. 151/1, Tophane - İstanbul
Tel. : 49 22 29 ■ Banka Hesap No. Akbank Beşiktaş Şubesi 22787 - 16
Sayısı 1 Lira ■ Abone : Yıllık 12, altı aylık 6 Lira ■ İlanlar, anlaşma
ile ■ Basıldığı yer : ÇİFTKURT BASIMEVİ

1 Temmuz 1967 de yeniden çıkacağına göre GÜNEY'in YİNE DİYECEKLERİ VAR

İlk denemelerile geçici heveslerden sıyrılarak gerçek sanat yoluna girdiklerine inanan amatör sanatçıların, yayın organlarında yazar kadrolarına girebilmeleri zorlu bir çaba karşılığıdır. Yurt çapındaki sanat dergileri öncelikle sütunlarında ünlü sanatçılara yer veriyorlar. Bu, onlar için bir çeşit « imtiyaz » oluyor. Dergiye yöneten, çoğu zaman yazı çokluğundan bunalityor. Durum böyleyken amatörlere sıra gelir mi ? Üstün değerde bir yazı da olsa, bir şiir de olsa, bir resim de olsa ve « Yayınlanacak Yazılar » dosyasına girmiş de olsa sırası gelecek mi ? Oysa, söz konusu dergilerin sahipleri, yöneticileri ve ünlü sanatçıları hep **amatörler safından bağımsızlıklarına erişmişlerdir**. Bu deyim doğruysa... Amatörlerin sorunlarını bilmeleri, onlara karşı daha çok anlayış göstermeleri gerekmez mi ? Bu yüzden gençlerimiz dergi yöneticilerine kızgın mektuplar yazıyorlar, onları suçluyorlar. Öte yandan zaman zaman bu sorunun nedenleri dergilerin okuyucu mektupları sütununda açıklanıyor. Tarafsız bir görüşle her iki tarafın haklı yönleri ortada. İşte bu durum eskiden ne idiyse, bu gün de öyle. Hep de öyle olacak gibi...

Değindiğimiz bütün konular, Yurt çapındaki sayılı sanat dergileri üzerine oluyor. Oysa ki, Yurdumuzun birçok bölgelerinde, bölgesel dergiler çıkmaktadır. Genellikle bu dergiler uzun ömürlü olamıyorlar. « Maddiyat », bütün iyi niyetleri kıstıyor. Çoğu zaman doğmaları ile batmaları bir oluyor. Bu fırsatları kazanç bilen amatör sanatçılar ancak yaşama sürelerinde bu gibi dergilerden faydalanıyorlar. Oysa, seslerini duyurabilme alanı bölgeleri dışına çıkamıyor. Yani Yurdumuz çapında bir nitelik taşıyamıyor.

Dergiler dışında, bir zamanlar, günlük gazeteler de amatörleri içine alan **Sanat Sayfaları** düzenlerlerdi. Yurt çapındaki gazetelerle birlikte, illerimizin çoğu gazetelerinde de bu tutum vardı. Nedenleri tartışma konusu olan bu gelenekten bir süre önce cayıldı. Yüksek baskılı gazetelerimiz siyasal olaylara paralel « polisye » olaylara manşet yaptılar. Seks, Moda ve Spor, sanatı bastırdı...

Kısaca, amatör gençlerimizin sorunları yine ortada. Zaman zaman gazetelerde Yıllıklar ve Antolojiler için gençlere çağrılar görüyoruz. Bunların amaçları ve sonuçları bilgilerimiz dışındadır. Biz ancak amatörlerin sorunlarını yine amatörlerin başaracağına inanıyoruz. Bu inançla, yıllarca önce övünülecek çabalarımız oldu. « Güney Hareketleri » ni, sonradan « GÜNEY'i » çıkardık. GÜNEY'de Çukurova'nın genç sanatçılarını bir araya toplayabildik. Başlangıçta iyi niyetlerle kolektif işbirliğinin oldukça başarılı sonuçlarını verdik. GÜNEY, Çukurova'dan taşarak Yurdumuzun bütün bölgelerinde sesini duyurmağa başladı. Sevilen ve aranan bir sanat organı niteliğinde, benzerlerinden daha uzun ömürlü oldu. Sonunda yine de dağılmak zorunda kaldık. GÜNEY kapandı. Ancak bu çabalarımızda yararlı sonuçlar elde ettiğimizi de belirtmek isteriz. Kapanışına üzülüyorduk ama, bir gün yeniden yayına başlayacağımızı umuyorduk. Bu umudumuz hiçbir zaman kırılmadı.

Bu gün eski Güneyliler'in çoğu İstanbul'da, bir aradayız. Sesimizi yine duyuracağız. Bu kez gücümüz daha çok. En önemlisi, Güney'in, arkadaşlarımızdan birinin ortağı bulunduğu Çiftkurt Basimevi'nde basılması, dizgi ve baskı tekniği bakımından da büyük avantajımız olacaktır. Geriye Güney'in Yurt çapında yayılması kalıyor. Yurdumuzun bütün bölgelerine dağıtmak ve okunmasını sağlamak amacımızdır. Bu bakımdan sanatçı ve sanatsever arkadaşlarımızın yardım ve çabalarına muhtaç olacağız. Çünkü, genel bayilikler amatör bir derginin Yurt çapında yayımını üzerlerine almıyorlar. Bayiler işe sürümü olan gazete ve dergiler dışında bu gibi işlerle uğraşmak istemiyorlar. Hatır için de olsa bu, onlara bir külfet oluyor. Bir kenara atıyorlar ; satıldı mı, satılmadı mı, bir türlü anlayışlamıyor. Satılanların bedellerini, satılmayanların iadesini sağlamak ayrı bir sorun oluyor. Bu bir gerçektir.

Bu nedenler yüzünden kendi işimizin kendimizin başarması gerekiyor. Arkadaşlarımızdan bunu bekleyeceğiz. Yazıları yayınlanan ve yayınlanmayan, sanatçı ve sanatsever arkadaşlarımızın, bedellerini göndermek üzere ne sayıda gazete sürümü sağlayabileceklerini öncelikle bildirmelerini isteyeceğiz. Öte yandan, bayilerin de bu konuda anlayış göstereceklerini umuyoruz. Onlarla yeniden bağlantı kurmak, çabalarımız arasındadır.

Bir başka sorun olarak, arkadaşlarımızdan yazılarını özlü, okunaklı, mümkünse daktilo ile yazmalarını ; adlarını, soyadlarını ve adreslerini doğru ve noksansız belirtmelerini isteyeceğiz. Her olay bir hikâye olmayacağı gibi, her duygu da bir şiir, her çizgi de bir resim olamıyor. Arkadaşlarımızdan yaptıkları üzerinde titizlikle durmalarını ve ancak yayımlanabilecek bir değer taşıdığına inandıktan sonra bize göndermelerini önemle hatırlatacağız. Tüm yazılar, Yazı Kurulu'muzda incelenecek. bunların içinde düzeltilmeğe muhtaç olanlar, bir kayıt varsa, kurulumuzca düzeltilecek ; istendiğinde özel yazışma yapacağımız gibi, gazetemizde de bu konuda Kısa Haberleşme köşemi olacaktır. Cevap beklemek üzere, her bakımdan bize yazmanız, dileklerimiz arasındadır.

Genellikle sanat organlarında ilân ve reklâma büyük çapta yer vermek hoş bir şey olmuyor. Ancak, maddî sorunlarımızı hafifletmesi bakımından başlangıçta ufak çapta ilânlar koymak zorunda olacağız.

Sonuç olarak, elbirliği ile Güney'i yaşatacağız ve her sayısının bir öncekinden daha olumlu çıkmasına çaba harcayacağız.

Başarı bizimle beraber olacaktır.

İlgilerinizi bekler, saygılarımızı sunarız.

GÜNEY

GÜNEY

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 1 1 Temmuz 1967 1 Lira

OKURUN SORUMLULUĞU

M. Ağah ÖNEN

Söz sanatlarının değişmez, tek aracı dildir. Dilin gereçleri ise duyguyu, düşünüyü, imgeyi belirtecek sözcükler, tümcelerdir. Devrimin getirdiği son aşamalarda, yazınsal yapıtlardaki dilin, anlatımın aldığı biçim; ulaştığı nitelikler; yazarlarla okurları arasındaki ilişkileri tartışma alanına getirmiştir. Özellikle ozanlarımıza karşı bir anlamsızlık suçlaması, bir toplumdaki kopma yergisi yüklendikçe yüklendi. Sanat kamu oyunu bir yargı yerine döndüren sanat soruşturmaları, açık oturumlar konuşular çağımızın sanat sorumluluğu duyan her kişisini ilgilendirmelidir.

Devrimimiz, yeni evren görüşü ile, yeni düşünceleri ile onlara uygun, onları deyimleyen yeni sözcükler, yeni anlam olanakları yaratmıştır. Bu yüzden de bugünkü ozanların dilindeki, deyişindeki yenilik, bir Cenap dili yadırgamasına benzer bir gerçekliği yansıtmaktadır. «Saat-i semenfam, berf-i zerrin» gibi o çağın yepyeni tamlamalarının uğradığı saldırı sözcüklerinin farsça arapça oluşundan değil, deyimledikleri yeni anlam, yeni kavramdan ileri gelmiştir. Çağdaş ozanların dilimizde yarattığı yeni deyimler, şiir dilindeki bu anlatım değişimini de benzer yadırgama ve saldırılara uğramaktadır. Hem yeni kavramlar anlatma çabası, hem sözcüklerin öz türkçe olması yönünden girişilen çeşitli suçlamaların temelinde aynı nedenler saklıdır. Çağımız insanının toplumsal ve kişisel çalkantılar içinde gerçekliğini bunalım olsun, başkaldırı olsun şiirin yüce, yalın evreninde dile getiren çağdaş ozan bütün bu toplumdaki kopukluk anlamsızlık suçlamalarına karşı toplumun içindedir. Giderek toplum adına savaşını ve verdiği sorunların çapraşıklığı içinden doğruların aydınlığını getirmektedir.

Cenab'ın «yasemin renkli saat», «altın renginde kar» anlamındaki yeni deyişleri için seçtiği yabancı asıllı sözcüklere karşılık, çağımız ozanları yeni deyimler, yeni kavram, yeni anlamlar için türkçe sözcükleri yeğlemektedirler. Çağımız tutucuları ile öğütücülerinin yadırgadıkları hem imgelerin, kavramların, yeniliği, hem sözcüklerin alışagelinenden ayrı ol-

Sonu yedinci

DEDİM - DEDİ

Konuşan: Semiray ÖZBİLEN

Dedim: 41 nedir?

Dedi : Yaşımdır.

Dedim: İliniz?

Dedi : Tarsus'ta doğdum.

Dedim: Bu yıl 25. sanat yılı jübileniz yapıldı; babam, daha es-

ki yıllardan beri yazdığınızı söylüyor, ne dersiniz?

Dedi: Doğrusu, 10-11 yaşından beri yazıyorum. Ancak yayınlanan ilk şiirim 1940 yılına rastladığı için, 25 yıl. Hem 25 olmuş, 30 olmuş ne fark eder?

Dedim: Jübilenizde çok heyecanlandınız mı? Ve neler hissettiniz?

Dedi: Elbette çok heyecanlıydım. Karşımda okuyucularımın seçme 1500-2000 kişi. İçimde böyle bir mutluluğa erişmenin zevkini ve bir de kekemelik. Sıra bana gelinceye kadar «acaba nasıl olacak, acaba gönümce okuyabilecek miyim» diye düşündüm çürdüm. Neler hissettiğime gelince aşktan, dostluktan, ayrılıktan ve zaferden ölüme kadar çeşitli şeyler hissettim. Bilhassa sanatta ve hayatta çekemediğim çilelerin boşa gitmediğini duydum, anladım.

Dedim: Şiire nami başladınız?

Dedi : Sevdim, başladım. Seviyorum, devam ediyor. Yaşadıkça seveceğim, yazacağım.

Sonu altıncı

SENİNLE

Ben hep ayrılık şiirleri söyledim
Geri gelmeyecek sevgililer için
Herkes bir şeyler kıparıp gitti benden
Ve bir gün yalnızlığuma sen geldin

Tadılmamış mutluluklar verdin bana
Unutturdun yalnızlığımı kaç senedir
Yokluğunda bile hep seni yaşadım
Tek sende bilmedim ayrılık nedir

Öyle yakınsın ki bana anlatılmaz
Senden bir parçayım, benden bir parçasın
Her zaman benimle ol, ayrılma emi
Yanımda gecemin sabahı olmasın

Yaklaş, daha yaklaş, az daha, biraz daha
Damarlarıma yayıl, yüreğimde vur
Gilsen de ben bilmiyeyim gittiğini
Dudaklarını bende bırak ne olur

Ya da gözlerin, saçların kalsın benimle
Güvercin beyazı küçük ellerin kalsın
Her gün senin adıyla başlar ömründe
Sen dilimden düşürmediğim bir duastın

Senden hiç ayrılmıyacağım, unutma
Sensiz hiç bir güne aydınlık demiyeceğim
Güle güle demiyeceğim sana
Allahasmarladık demiyeceğim.

ÜMIT YAŞAR

MUTLULUK ÜSTÜNE

Mehmet Ali BİLGETEKİN

«Otobüste ikimiz kalmıştık. Yerimden kalkıp yanına oturdum.

«Nasılısınız? diye sorunca, memnun bir yüzle, karşılık verdi:

«Teşekkür ederim. Siz?

«Teşekkür ederim. Uzun zamandır bu otobüste yolculuk ediyorsunuz; hergün göz göze bakıyorsunuz; işte ancak şimdi tanışabiliydik.

«Öyle. Ben de hergün sizi görüyorum. Yeriniz sanki numaralı gibi, hep aynı yere oturuyorsunuz. «Evet. Alıştığım şeylerden kolay vazgeçemiyorum işte.

«Sabahları durakta kahvaltı yapıyorsunuz, evde kimse yok mu?

«Hayır.

«Demek evli değilsiniz?

«İdim. Geçinemedik. Ayrıldık. Ya siz?

«Biz de.

Otobüs çok hızlı gidiyordu. Bir sarsıntı ile ikimiz de zıpladık. Göz göze bakışıp hafifçe gülüştük. Düşünceli ve kısa bir sessizlikten sonra:

«Nerede çalışıyorsunuz? diye sordu. Gözlerini camdan dışarı kaydırarak.

«Bankada. Dedim.

«Hangi Banka?

«..... Bank.

«Hangi şubesinde?

«Şey.. Şeyde.. Hani gidiyorsunuz. Karaköye doğru..

Lâfımı birtirmemişim, kesti.

«Tamam... Şeyde.. Gidiyorsunuz da solda, değil mi?

«Evet orda işte. Ya siz?

«Bir sigortada.

«Hangi sigorta?

«Bankalarda.. Şey..

«Anladım.. Büyük bir levhası var, değil mi?

«Evet.

Evet, birbirimizin çalıştığı yeri biliyorduk sanki. Oysa ki o da ben de işyerlerimizi iyice anlama mamıştık.

«Yemekleri nerede yiyorsunuz? diye sordum. Amacım bir öğle yemeğine davet etmektir.

«Götürüyorum. Dedi. Ya siz?

«Dışarda yerim.

«Masraflı olmaz mı? Yol parası da binerse?

«Banka yemek parası veriyor. Baza arkadaşlar evden getirir, parayı cebe atar. Biz de para ile yeriz. Ne olacak, geçip gidiyor?

Güldük. Zoraki bir gülüşü bu. Ağzımızdan çıkan kelimeler birbirimize keramet gibi geliyordu. Memnunduk. Bu hava içinde:

«İsterseniz bir öğle yemeğine misafirim olun. Balık yerdik.

«Teşekkür ederim, ama bilmem ki...

«Arkadaşlığımızın mutluluk getireceğini umuyorum. Yarın beklesem?

«Bakalım. Telefonunuzu verin, uygun bir zaman olursa sizi ararım.

Durakta indi. Otobüste yalnız kalmıştım. Tatlı bir ümit içi mi sarmıştı. Oysa ki, boşunaydı. Daha ismini bile sormamıştım.

O da benim ismini bilmiyordu.

Telefonda arasa bile kimi isteyecekti.

Bir hafta kadar birbirimizi görmedik.

Bir haftanın sonunda başlayan dostluğumuz iki yıl kadar sürdü. İkinci yıl sonunda yurt dışına gitmiştim. Dört yıl sonra döndüğümde hastanede olduğumu öğrendim. Ziyaretine gittiğimde beni tanımadı bile. Ölümüne yakındı.

«Bu da bitmişti. Herşey bitecekti..»

Arkadaşım hikâyesini burada

bitirip durakta indi. Otobüste yalnız kalmıştım. İçime garip bir duygu dolmuştu. Bu olay benim başımdan geçmişti sanki. Yoksa bu olay bana mı aitti? Arkadaşım ben miydim? Yoksa ben mi o idim? Yalnız, benim başımdan geçen olay bin yıl önce idi. Evet evet yanlış okumadınız bin yıla yakındır. Bakın size tarihini bile günü gününe söyleyebilirim. Yok yok tarihlerle rakamlarla sıkımsamalıyım sizi. Hem zamanın ve kişilerin ne önemi vardı ki? Diyeceksiniz ki bin yıl önce otobüs var mıydı, banka var mıydı? Vardı ya. Herşey gibi banka da vardı otobüste. Kâinatla birlikte varoldular. Nasıl ki kâinatla hiçbirşey kaybolmaz ve yeniden varolmazsa otobüs ve banka da yeniden var olmadı. Vardı.

Evet kişilerin ve zamanın ne önemi vardı? Afrikada Asyada, Kanarya Adalarında, dünyanın dört bucağında her saat binlerce iki insan arasında bu türlü olaylar olagelmekte değil mi? Bin yıl önce de benim başımdan geçmiş.

Herşey gibi o da geçti.

Otobüsün penceresinden dışarıya bakıyordum. Deniz pırıl pırıldı. Karşı kıyılardaki renkli ışıklar.. Işıkların içindeki insanlar.. İnsanlarda mutluluklar..

Neredeydi mutluluk? Gökyüzünde yıldızlar pırıl pırıl, ay kocaman bir tekerlek.. Bahçıklar, gemiler.. Herşey güzeldi..

Düşünüyordum ki, insanlar herşeyi arıyorlar. Aya, yıldızlara tırmanıyorlar. Şimdiden ayda yer bölüşüyorlar. Binlerce keşif ve icat peşindeler. Ama hiç kimse mutluluğun keşfi ya da icadı ile uğraşmıyordu. Fakat bulacaktık onu. Aramıyorduk, aramıyorduk ama, aramadan da gelecekti kapımıza. Bekleyecektik daha. Söyle küçük bir iki bin yıllık. Diyorum size göreceksiniz, gelecektir. Gelmesi bile icat edeceğiz.

Her çeşit baskı işleriniz için

ÇİFTKURT
BASİMEVİ

Piyale GÖNÜLTAŞ

ÖNCE GÖZLERİN

Durup durup gözlerin geliyor aklıma

Souza o kayboluş, o eriyiş

O erişmek, erişilmeyen duygulara

O bitmek, tükenmek senin gözlerinde...

Ayrılıklar için söylenen şarkılar

Dolduruyor içimi.

Ne zaman derinde derine düşünsem seni

Bu bitmek tükenmek bilmeyen özlem

Bu sebepsiz acı kanatıyor kalbimi.

Ve bir ateş büyüresine ortasında zamanın

Durup durup gözlerin geliyor aklıma...

Durup durup gözlerin geliyor aklıma

Sonra o mutlu geleceğimiz senin dudaklarında.

Seven kadınların aşkları dolduruyor benliğimi.

Yeniden tanıyorum, yeniden seviyorum seni.

Sonra bir güneş doğarcasına gecenin ortasında

Durup durup gözlerini getiriyorum aklıma...

Durup durup gözlerini getiriyorum aklıma

Büyüyor durmadan içindeki bu boşluk.

Sonra düşünür ıpıslak saçlarını alnıma.

Birgün daha geçmişçesine kederli

Bir günün daha verdiği ayrılıktan yıkık

Lânet ediyorum yaşadığımı.

O erişilmez saadeti sende tatmıştı dudaklarım

Sende sevmiştim herşeyi tek tek.

Bugün hâlâ o eski yaz rüyasını

O unutulmayan günleri sayıklarım...

Durup durup gözlerin gelir aklıma

Sonra bu bitmek, bu tükenmek

Bu kaybolmak yavaş yavaş...

Geçmiş gecelerden kalan bir şarkı gibi

Dolar içime hasretin.

Büyür alev alev bir gözyaşı, ortasında gecenin

Karanlığı korkunçtur yalnızlığın

Açık kalmış kapılarda.

Ölmek veya yaşamak mühim değil bir yerde

Durup durup gözlerin gelir aklıma...

Serpil Kenber ve Şiirleri

İbrahim AKDOĞAN

Bir oğlan ata binmiş gidiyor
Bir kadın çamaşır asıyor
Bilmiyor ki yağmur yağıyor

Bu bir yayınlanmamış yapıtın tanıtımıdır. Heride Güney'in yayınlarından biri olacağını umduğumuz Serpil Kenber'in şiir yönünü yansıtan görüşümüzü Güney'in ilk sayısında belirtmekten kendimizi alamadık.

Serpil Kenber 1953 yılının 4 Kasımında İstanbul'da doğdu. Annesi Sayın, Babası Nuha Kenber'dir. Anne ve baba Kenber'ler Opera sanatçısıdır. Beş yıl önce Amerika'ya göçmüşler ve Wisconsin'ın Madison bölgesine yerleşmişlerdir.

Serpil, bu sanatçı anne ve babanın yönetiminde büyüdü, ilk çocukluk kültürünü anne ve babasından aldı.

Aylar geçtikçe Serpil'in davranışları değişiyor, çocukluktan öteye bir başka görüş ve sezgi belirliyordu.

Küçük Kenber beş yaşındaydı. Konuşuşu önce annesini etkiledi. Kızı şiir söylüyordu. Anne Kenber, kızında bulunduğu bu ilk seziyi izlemek için hemen eline kalemi ve kâğıdı aldı, «Serpil» dedi, «bir daha söyle onu.» Serpil, az önce söylediğini tekrarlardı. İşte bundan sonra annesi kızının doğuşlarını bir deftere yazmağa başladı. Bu gün tanıtımını yapacağımız «yayınlanmamış şiir yapıtı» böylece doğmuş oldu. Elimizdeki yapıt, küçük şairimizin beş yaşından sekiz yaşına kadar söylediği ve yazdığı şiirleri kapsamaktadır.

Serpil Kenber, beş yaşındayken söylediği şiirde bakın kendini nasıl tanıtır :

Ben küçücük bir taş bebek değilim
Küçücük bir insanım

Sonra neyi var, neyi yok döküyor ortaya :

Oynarım bebeklerimle
Çiçeklerim var
Güllerim var
Kedim var
Miyav miyav der

Serpil Kenber, görüldüğü gibi küçük bir çocuk değil, küçük bir insandır.

Babasının yerleşmek üzere Amerika'ya gidişi, şairimizin yüreğindeki ayrılık ateşini körükliyor. Bu özlem ile beş yaşındaki Kenber şöyle sesleniyor :

Balkondan bakarken
Siz geliyorsunuz aklıma
Gözlerim yaşıyor
Huriş ablam diyor ki bana
Neden yaşıyor gözlerin
Sen de gideceksin
Elbet bir gün Amerikaya

Olaylar küçük şairimizin üzerinde büyük etkiler yapıyor. Çok iyi hatırlarız, bayramlarda yeni bir şey alındığında onu koynumuza alır, öylece yatağa girerdik. O yeni şeyle koyun koyuna yataydık. Bu davranış hemen hemen bütün çocuklarda aynıdır. Fakat hiçbir Serpil Kenber kadar duymamış ve dillendirememiştir. Altı yaşındayken söylediği «PABUCUM» şiirinde bakın ne diyor :

Sabah akşam koynumdadır
Çiçekli pabucum
Kırmızı beyaz sarı
Çiçekleri var pabucun
Altı tertemiz sarı
Üstü siyah pırl pırl

Ben kaç numara giyerim

«26»

Yaşım ne

«6»

Serpil'in sekiz yaşına kadar söylediği ve yazdığı şiirleri incelerken her yaşta söylediklerinin, yaşı ile orantılı olarak daha iyi ve daha da güzelleştiğini görüyoruz. Eskiler gibi sabbahlara dek «İlham Perisi» beklemiyor Serpil. Önünde serili görüntüleri olduğu gibi, çocuksu, fakat yerli yerinde görüyor, bir şey katmadan, kuru bir gerçekçilik dışında olumlu ve noksansız belirtebiliyor.

Hepimiz çingeneleri görürüz, biliriz ve tanırız. Ama Serpil gibi onları dillendirip resimlendiremeyiz. Yedi yaşının şiirlerinden «ÇINGENELER»i beraber okuyalım :

Çingeneler sokakta
Vızır vızır doluyor
Para ister diler
Ah ah
Yazık derim onlara
Bazıları çok çalışkandır
Köşe başlarında
Odun kömür toplarlar
Bunları da bulamazlarsa
Sepetle çiçek satarlar
Haydeee karanfil
Çiçekçiii

Serpil, bir fotoğraf objektifi sanki. Gördüğünü olduğu gibi kavıyor. Onun objektifinde gerçek şiiri ve şiir şeklinde beliren resmi de buluyoruz. Şiirle resim, iç içe ve koyun koyunadır Serpil'de. Baled e gördüğü ve sekiz yaşındayken yazdığı «BALERİN KIZ» şiirinde olduğu gibi :

Ellerini kaldırdı
Havalandı yuvarlandı
Bir döndü iki döndü
Alkışlarla gül topladı

Bundan şiiri çıkarırsanız resim, sisli bir görüntü, resmi atarsanız şiir, kuru bir tekerleme olur.

Verimli bir şair olan küçük Kenber tabiatı çok sevmektedir. Gül, bülbül, orman, dağ, ırmak, karıncalar ve herşey onu ilgilendirir. Lafonten gibi bazan eşyayı, bazan hayvanları konuşturur. «MUM İLE PERVANE» ye bakın :

Ben kimsesiz bir mumum
Böyle yanar dururum
Pervaneler önünde

Mumdan aldığı cevap üzerine pervanelere soruyor :

Ne dönersiniz kuzum

Pervaneler cevap verirler :

Pervaneyiz döneriz
Sen işine baksana
Işığın az geliyor
Daha fazla yansana

Sonu altıncıda

AYIN DERGİLERİNİ OKURKEN

FEVZİ YETİKER

Istanbul'da yayınlanan Papirüs Dergisi'nin Haziran ayında ozan, öykü yazarı Necati Cumalı üzerine bir inceleme yazısı var. Bundan önce de aynı dergide birçok sanatçının, yazarın eylemleri ile ilgili konularda incelemeler yapılmış, daha genişlemesine bir yayılma ile yaptıklarıyla yapamadıkları okuyucuya anlatılmaya çalışılmıştır.

Bir yazarın, bir sanatçının üzerine uzun boylu yazı hazırlamak yeni olmasa gerek. Birçok kişiye sağlığında gösterilmeyen değer katkısı, nedense ölümünden sonra birden artar. Falancanın «hayatı ve eserleri» dizisinin edebiyatımızda önemli bir bölüm olduğunu sağır sultanın bile duyduğunu bilmeyeniniz yoktur.

Bir yazarın bir sanatçının yaptıklarıyla yapamadıklarını sağlığında tartışmak, eskilerin «tenkid», yenilerin «eleştiri» yazılarıyla klasik bir alışkanlığı sürdürüyorsa da, bu yeterli olmayabiliyordu. Bir roman, bir bölüm şiir ayrıntıların dışında ya bir övgü nutku, ya da bir yergi edebiyatına konu olmaktan leri gidemiyordu. Ama gün geldi, bu da aşıldı. Uzun, soluklu denemeler Hüseyin Cöntürk ile Asum Bezircinin kalemleriyle başladı. Ve Papirüs, bu yolda sürekli olarak her sayısında bir kişiyi inceliyor. Bunların içinde en ilginç, en gerçekçi açıdan yorumlananı Metin Toker üzerineydi. Siyasal eğilimler nedeniyle gerçeklerin dışına nasıl çıkabildiği belgelerle, kanıtlarla göstermişti bu yazıda.

Ama bütün incelemeler aynı güzellikte, aynı güç doğrultusunda olmuyor. Son sayıda Egemen Berköz'ün Necati Cumalı için söyledikleri, ya da söylemek istedikleri bu enez çalışmanın tuzu biberi :

1 — Necati Cumalı'yı hiç tanımayan, bu incelemenin ardından onu sadece bir ozan olarak belleyecek, şiir çalışmalarının dışında hiç bir iş yapmadığına inanacak. Onun ama iyi, ama kötü yığınla öykü karaladığını, hatta roman yazdığını, tiyatro konusunda çalıştığını öğrenemeyecek. Bilemeyecek ki, Necati Cumalı belirli bir devreden sonra şiiri bırakmış, ağırlığının bütünü düzyazı üzerinde toplamıştır.

Bay Egemen Berköz burada şu savda bulunabilir :

— Ben sadece onun ozanlık yanını ele aldım, başkaları da sizin dediklerinizi yapın.

O zaman biz de kapaktaki «Necati Cumalı Bölümü» cümlesinin başına «Ozan» sözcüğünü ekler, ondan sonra okumak üzere kapağı çeviririz.

2 — Yazının genel havasını bozan ayrı bir nitelik te, inceleme yazarının dilimiz üzerinde gereken titiz çabayı göstermemesidir. Bu tür yazıların çok sade, kolay anlaşılır, okuyanı yormayan bir rahatlıkta olması gerekir bize. Konusu edilen sanatçının, yazarın yaptıklarını ya da yapamadıklarını saptarken bir de inceleme yazarının söylemek istedikleriyle, istemediklerini çözmekle uğraşmıyalım. Alın size bir örnek cümle, anlayan beri gelsin :

«Kızılçullu Yolu'nun, Harbe Gidenin Şarkıları'nın Birinci Yeni içinde, daha doğrusu yarındaki önemli yeri derecesinde olmamakla birlikte Cumalı'nın son kitabında, aşka şiirimizde daha önce pek görülmeyen değişik bir bakış getiren birkaç şiiri, onun, yazsaydı şiirini değiştirebileceği, şiirimizin İkinci Yeniyle kavuştuğu açılıma koşut bir açılıma ulaştırılabileceği kansını veriyor.»

Vallahi neyi verirse versin ama, kendisi de okuyucunun saygı değer okuma düzenini bozarak. Örneği bir tane artıtarak yetinelim :

«..... dizeleri, Birinci Yeni'nin «yaşama sevinci»nin, Dağlarca'nın «Göklere, yıldızlara bakan «insan»ına Anadolu aydını, kasabalı Anadolu aydını özelliklerini ekleyen, bu insanı daha yereyselleştiren daha bir belirleyen dizelerdir.»

Biliyorum, anlamız yazarın neyi söylemek istediğini, ama neden sonra.

Bozuk cümleler ise yer yer edebiyat yapmak, güzel söyleyebilmek çabası uğruna kabardıkça kabarmış. Şöyle deniliyor bir yerde :

«Son dörtlük ise yine çocuk luğa dönüyor ve böylece ilk bölüm bütünleniyor. Bu dörtlüğün ilk dizesi ise şiirin en güzel görüntüsünü oluşturuyor.»

Birinci cümledeki «dörtlük» kelimesinin «dörtlükte» olarak düzeltilmesi, ikinci cümlede

Sonu sekizincide

KAPANCI

İşte geliyor elinde
Ağları, ökseleri,
Kafesleriyle
Kapancı
Kuşçu Osman.
Avı iyi geçmiş!
Yüzlerce baş, kanat var
Teller arasında çırpınan!..

Şimdi ne mi yapacak?
Köşebaşında oturup
«Ötücü», «Azathk» kuşlar
için

Yüreği ezikli kişi kollayacak,
Çocuk aldatacak,
Üç-beş kurusa
Baş dolusu, kanat dolusu
Özgürlükler satacak!

Nedim ÇAPMAN

SIYAH - BEYAZ

Bize bir gündüz lazım gündüz
Güneş ışıklarının pencerele vuruşu
Gölgelerin batılarda kaldığı
Sabahlar, ah sabahlar kimler için
can-kardeşim,
Uskumruların ağlarda pul-pul ışıldadığı.

Bize bir gece lazım bir gece
Sıcacık kadın gibi kalbi kalbimize vuran,
Bureu-bureu balık kokan,
İnsana dünyayı ve olaylarını unutturan,
Yıldızların çil-çil ışıldadığı.
Kemâl ÖZGÜR

SÜREGELEN

Dört naldan arta kalan bu kıvılcıklar
Gördüğün yoldaki o su dolu iz:
Bize bizi hatırlatır
Bırakıp bırakıp gittimiz.

Böyle, delicesine sevmek
Böyle, delicesine hayati
Ya da bıkkınlığı böyle, delicesine içten
Ne olduğunu bilmeden
İniltiler duyulsa bu iç çekışten.

Gölgesi upuzun hareketli
Bir pantomim oyunudur süregelen
Taneler dolgun, taneler ırlı,
Topraklar beraketli.

Bir koşuşturma başından beri
Neyi bölüşmek? kiminle?
Katık et ekmeğini acı soğanı, kır da,
Yaşadığını duyur yaşadığını!
Ağız dolusu haykırdı.

Yasaları biz koyduk
Biz karşısız yasalara,
Akşamın alaca karanlığı bastı
Döndük aç yarasalara

Ahmet T Ada

Şahap Azmi Öçalır ve " Harp Hatıralarım "

Atıf ÖZBİLEN

Şahap Azmi Öçalır, anne tarafından Dayım, baba tarafından, «babamla teyze çocukları», yakın akrabam olur. Birinci Dünya Savaşından Kurtuluş Savaşımızın sonuna dek, gerek ateş hattında gerekse cephe gerisindeki çeşitli serüvenlerini dinlemeğe can atardık. Paylaşamadık onu. İsterdik, Dayımız gelin, gece yatisına kalsın, 11gün savaş anılarını anlatsın bizlere.

Sonra birgün bunları yazmayı düşündü. Yazdı da. «Harpatıralarım» 1961 yılında tamamlandı. O zaman Kırıkkale'de görevliydi. Yapıtını bitirdiği gün derin bir nefes aldı. Çevresine, «Çocuklar» dedi, «çok şükür eserim sona erdi.» Hemen orada bu mutlu sonuç kutlandı.

Harpatıraları koltuğunda, akşam evine geldi. Yengeme de müjdeyi verdi, «Hamım, bugün eserimi tamamladım.»

Ramazandı. Hem de Kadir Gecesi. İttardan sonra üzerine bir ağırlık çöktü. Yemeği fazla kaçırdı desek değildi. Bir çeşit sancağın falan derken doktora haber iletildi. Doktor geldiğinde Dayım ruhunu teslim ediyordu. Kurtaramadılar. İlk kriz alıp götürmüştü onu. Kırıkkalede toprağa verdiler.

İlk acılar sönmeden yengem, eşyaları topladı, oğlu Esat'ı aldı ve Üsküdar'daki evlerine döndüler. Mutlu anılar gerilerde kalmıştı. Yengem çökmüştü. Boy nuna sarıldı. Ağlıyordu. Sendeleyerek gitti, bir bavul açtı. Harpatıralarını çıkardı. Elleri titreyerek bana uzattı. «Al bunu» dedi, «en çok sevdiğini yeğeni sendin, bunu sana emanet ediyorum. Hatıralarına düşkünlüğü bilirsin. Yayınhyamadı, ömrü yetmedi buna. Sen yayınhyabilirsin belki birgün...»

«Harpatıralarım» 90 daktilo sayfası tutuyor. Bir «Başlangıç», sonra bir de «Elli Yıl Önce Karada Yolculuk.» Bunlar metin dışında kalıyor.

«Harpatıralarım»ın 11gün bir yazı dizisi olacağını umuyorum. Bu bir «vasiyet» gibi. Sorumluluk içinde bu görevi Güney aracılığı ile yapabileceğimi düşünürken bir çeşit mutluluk duyuyorum şimdiden. «Başarılıyacak ne var» diye düşünülebilir. Öyle değil. Bir kez, dil koyu Osmanlıca. Cümleler de uzun. Günümüz diline aktarılması gerekli. Bu da ayrı bir sorun. Yapacağım

bunu. Sağ olsaydı, o da böyle isterdi. Bu isteğe uyacağım.

Şimdi metin dışındaki «Elli Yıl Önce Karada Yolculuk» u şuracıkta özetliyebilirim :

«Develerle yolculuğu bilir misiniz siz? Nerden bileceksiniz. Bunlar benim anılarım, elli yıl öncesiyle ilgili. Develerle yolculuk, Birinci Dünya Savaşı sonuna dek süregidiyor.

Bahar gelince, çevremiz zenginleri yayla hazırlıklarına başlardı. Yaylamız, Torosların göbeğindeki «Bürücek» idi.

Adana'da Devecilerin mahalleleri vardı. «Deveciler Mahallesi» nde otururlar, nakliyecilikle uğraşarlardı iller, ilçeler ve köyler arasında. Bir özellikleri, develerinin, tek sayıya olmasındı. Üç, beş, yedi gibi. Çift sayıya develer onlarca uğursuz sayıldı. Develer kendi yetiştirmeleri, iri yapılı, bol tüylü ve kuvvetli hayvanlardı. Katardaki develerin öncüleri erkek, ağırbaşlı, yaşlıca ve kabadayı olmalıydı.

Develerin «Havtı» denilen sermerleri üzerine «Mahfeler» ler bağlanırdı. Mahfelerin üzerleri, hanımların özentile işledikleri renk renk örtülerle kapatılırdı. Bu süslü örtülerin ön ve arkasında özel pencereleri vardı. Mahfeler iki taraflı olurdu. Her birine bir kadınla bir çocuk bin dirilirdi. Ayrıca minderler ve yastıklarla donatılırdı. Yaylamız Bürücek, Adana'dan yüz kilometre uzaklıktaydı. Gülek Boğazını geçince, Tekir yaylamına çıkınca Bürücek karşıda görünürdü. (Ben derim, bugün de öyledir.) Yaylamızda kırk ev vardı. Büyüklü - küçüklü ve bağlı - bahçeli.

Göçe dönelim, yine.

Birkaç aile, önceden anlaşarak, yolculuğa birlikte çıkarlardı. Bir de gelenek vardı: Gösteriş. Develere, ayaklarına dek uzanan ziller bağlanırdı. Başlarına da süslü başlıklar.

Baharla sıcaklar çökerdi Çukurovanın üstüne. Yine de göç sabahın erken saatlerinde başlardı. Çan ve zil sesleriyle mahalle ayağa kalkardı. Ashında günün sıcaklığında yola çıkmak doğru değildi. Değildi ama, gösteriş geleneği de çığnemezdi ya... Mahallede bir gürültü bir patırtı. Seyirler, helâleşmeler, uğurlamalar...

ESMERALDA

Bu bir yelkenli masalıdır

Çizer anıları dalgalara

Yaban ezgiler söylenir denizime

Konuk gülüşleriyle kıvırmır bir kat yüzü

Saygılı sözlerle uyar törelerime

Vornuksuz beyaz nefesli yelkenleri

Mehtaptır sissiz sabahlı bir şehirde

Gülen gözleriyle kadınlara

Mavilerce güçlü yürekler verir

Suskun bir sevidir şimdi

Yüzer duygular içinde

Gün doğar Esmeralda büyür

Dizeler içinde

ZEYNEP YILDIZ YETİKER

Erkekler avcı elbiselerini giyerlerdi. Süslü eğerli atlarına binerlerdi. Çiftleri, işleklikleri omuzlarında.

Deve katarlarının önünde bir merkep bulunurdu. Öncü gibi. Bu merkebe genellikle deveci, sırasınca uşağı binerdi. Öndeki devenin uzun yuları bu merkebin palamı altına bağlanırdı.

İşin 11gün bir yönü var. Bunu çok kimse bilmez. Develerin yürüyüşlerine uysun diye katarın merkepleri tenbel ve zorla yürütenlerden geçilirdi. Deveci bu merkebe biner, ayaklarını sallar, merkebi yürütmeğe çabalar.

Tiryaki develeri bilir misiniz? Sırası şimdi, anlatayım. Deveci merkebinin üstünde, ayakları da habire sallanmakta. Dudaklarında sigarası, dumanı üstünde. Savurur dumanları. Arkasında katar başı deve. O da, dumanı çeker de çeker. Etikler onu duman, tiryaki olur çıkar.

Sırası gelir, deveci merkebinin iner. Yerine ya uşağını bindirir, ya da oğlunu. Katar başı

deve dumansız kalır. Başlar huy sızlaşmağa. Mahfenin ön penceresinden büyük hanım seslenir deveciye. Deveci de sigarasını tazeler, döner merkebinin başına.

Böylece konak yerine varılır. Burası bir pınar başıdır. Gölge-likdir. Düzüktür. Develerden inilir. Denkler çözülür. Çadırlar kurulur, ateşler yakılır. Yemilir, içilir. Gece yarısına dek istirahat edilir.

Sonra çadırlar sökülür, denkler yüklenir, ateşler söndürülür ve katar yola düzülürdü.

Böylece dört kez konaklamadan sonra, dördüncü günün sabahında yaylamıza kavuşabilir-dik.»

NOT: Bürücek bugün, Çukurovanın turistik özellik taşıyan bir dağ köyü niteliğini taşımaktadır. Altında arabası olan varlıklı bir aile, akşama doğru Adanaya gidebiliyor, örneğin sinemasını seyredebiliyor ve aynı gece Bürüceğe dönebiliyor.

KENT

MOTEL - ÇAZINO

ŞAHANE MANZARA - TABİİ PLAJ

Nefis yemekler, Parlak güneş, Temiz deniz
Kaliteli müzik

P. K. 20

Pendik - Güzelyalı

AYININ TASI

Atif ÖZBİLEN

Hacı Boza Nene anlatıyordu :

Namrun'un Fındıklı yaylasındaydık. Koyun sürülerimiz vardı. Dağda, yaylada otlarlardı. Süt sağımı zamanı, kuşluklayın, çay otağında olurlardı.

Biz horantalar, ellerimize bakraçlarımızı alır, süt sağmağa giderdik. Giderken şenlik giderdik. Küçük çocuklar, yaşlılarla eşeklere biner, yolda güllüğe oynasa eylenirdik. Amma dönüş öyle olmazdı. İşini bitiren, süt güğümünü omuzuna vurur, bakracı takar koluna, düşerdi konak yoluna.

Bir gün ben işimi tez bitiremedim. Gelenler tüm gittiler, tek ben kaldım. Süt güğümünü yükledim katıra, tutum yularından, düştüm konağın düzüne. Yayla yolu bu. Kara yılan gimi uzayan düz yol deel. Eğri büğrü, kıvrıla kıvrıla, enişli yokuşlu, iner çıkar. Kara Çalı Büklümü'ne gelmiştik. Bir ses duyduk uzaktan. Bu, dana böğürmesi, at kişnemesi, koyun kuzu melemesi, sığır sığa anırması deeldi. Kulak verdim. Kalın bir iniltiydi duyduklarım. «Acap ne ola», dedim kendi kendime. Sesin geldiği yöne döndüm. Kulak verdim. Amma ne'seel bir sestir bu? Kurt desem, deel, çakal desem, h'lık. Ne ola dedim, seğırttim o yöne. Katırı dönemeçten içerlek

bir çukura aldım. Bağladım bir fındık dalına. Çalılar arasından yürüdüm. Az ileride sese kavuştum sanki. Bir de ne görsem beğenirsiniz? Bir ayı. Ayı da ayı, nah şu katlak bir camuz potuğu gimi. Sirt üstü yatak, bir ayağı havada, inim inim inler.

«Ne ola bu ayıya», dedim, seğırttim yanına. Bir de ne görem, hayvancağın sol arka ayağı şişmiş, sapsarı. İçi irin dolu. Sancısından «muah, muah» diye inildevor.

«Uşakhh, ne edek şimdik» diye düşündüm. Sağımı solu mu, yenimi yönümü aradım, bir çuvaldız, bir yorgan inesi bulamadım. Gözüm kara çalıya takıldı. «Huh, buldum» dedim. Kara çalıdan uzunca bir diken kopardım. Deh ittim ayıcığın irin dolu ayağına. İrin «vujj» etti, ibrikten su akar gibi aktı gitti. Dikeni ayıcığın ayağına sokuşun, ayı bir feryat etti, bir feryat etti ki, deme gitsin. Velâkin irin söküşün bir rahat etti, bir rahat etti ki... İrin kesilince çöktüm yaranın üstüne. Sıkıttım sıkıttım, bağırtıncıya dek çöktüm üstüne. Gayrı irinli kan çıkmağa başladı. Ondan kelli koyverdim hayvancağıza oracıkta. Ben de katırımla düştük yola.

Günlerden bir gün yine yoldaşlardan arda kaldım. Katı-

rımla takıldık tukuduk geliyorduk tozlu yolda. Kara Çalı dönemecinde yine bir ses duyduk. Katır dikti kulaklarım, ben çivilendim yerimde. Bu bir ayı sesiydi. Bir ciğara nefesi geçti geçmedi, çalılar içinden çatırdayarak bir salantı belirirdi, yel hışurtası gimi.

Bir de baktık ki ne ola, Boz ayı. İki ayak üstü bize doğru gelir. Ağzı açık, dili dışarda, dişleri ap ak, güllüyor sankim. Elinde bir tas var. Pırıl pırıl pırıldar, içi de tazecek bal dolu. Ayı, homurtularla bir şeyler dedi, tası da uzattı bana.

Baktım, bu, önceki günlerde ayağına kara çalı dikenini dürttüğüm çabanlı boz ayıydı. İyileşmişti. Yaptığım iyiliğe karşılık bana bu tası veriyordu. Aldım. «Ne yoruldu bire tosun», dedim. Okşadım küçücük tüylü kulaklarını. Ayıcık, ağzı kulaklarında, ap ak dişlerini göstererek mutlu mutlu süründü kollarıma.

Sonra,

«Sağhcağına kal» dedim, ayrıldım kendisinden. Ayıcık art ayakları üstüne oturdu, elleri kulaklarında, sanki selâma durdu, selâmetledi bizi.

Kalaylı pırıl pırıl tase «Ayının Tası» dedik. İçindeki balı «afiyet, gülbahar olsun» dedik, yedik...

Bir Rifat ÇİĞ arkadaşımız vardı. Öğretmendi. Bugüne dek binlerce öğrenci yetiştirdi. Bunlardan kaç Devlet ileri geleni, kaç insanlık büyüğü ve kaç mutlu aile kişileri başarıya ulaşmışlardır, kimbilir...

O, mesleği paralelinde ayrıca kişiliği olan bir kimseydi. Örneğin ozandı. Deyişleri çok kez şir dille oynardı. «Hoşsohbet» ti, O'nu görünce dertlerimizi unutturdu. Adımı unutmaz gibiydik, «Dervişoğlu» derdik biz yakınları O'na.

Hey koca «Dervişoğlu», göçtün gittin demek. Nur içinde yatasın, e mi?

«Güney Hareketleri» nde çıkan şirlerinden birini benim temiz ruhuna armağan ederek bu sayımıza koyuyor, onların üzerine saygı ile eğiliyoruz.

BAHÇEM

Bir bahçe yaptım sevdiğim Dağı var tepesi var
Tarlalar dolusu toprak taşım,
Mevsimler dolusu çiçek.
Pek iyiye benzemiyor amma Gelecek..
Sen olmazsan bu bahçede
Ne renk, ne koku var.
Başında bir istifham,
İçimde bir korku var..
«Ya geçellmezzzee?...»

Rifat ÇİĞ

SERPİL KENBER VE ŞİİRLERİ

Üçüncü sayfadan

Sevdiklerini görmediğimiz halde, görmüşüz gibi, her şeyiyle tanıtır bize. Bir Mami Teyzesi vardır. «MAMI TEYZE» den bir bölümü okuyalım :

Bir turuncu kazak giymiş
Bir eflâton gecelik
Saçları kıpkırmızı
Beyaz bir pabuç ayağında
Hanımeline göğsüne takmış
Benle güzel güzel konuşur
Ah seni deden
Görseydi diyor

Mami teyzeyi anlatışı kadar, «MAVİ DENİZ»i de bir güzel anlatır :

Siz ne kadar güzelsiniz
Mavi sular
Sularınız durmadan
Şırl şırl akar

Dedikten sonra :

Balık tutmak
Yüzmek
Dalgalarının kıvrım kıvrım
Ah ne tatlı seysin sen
Deniz
Sen beni babama götürecez
Seni ne kadar çok
Severim ben
Ah sen bir bilsen bir bilsen
Tertemiz bir suyun var
Güzel bir huyun var
Ama bazan azarsın
Vapurları sallandırır
Tekneleri döndürür
Sandalları devirirsin
Bu huyun çok kötü senin

Denizin faydalı ve zararlı yönünü küçücük yaşıyla ne güzel anlamış ve anlatmış, değil mi?

Dedim: Öyleyse sevmek nedir?

Dedi: Kimi gün renktir, kimi gün ışıktır sevmek. Bazan aldığımız nefestir, bazan duyduğumuz ses. Sevmek, varoluşumuzun anlamı, yaşantımızın nedenidir. Sevmek olmazsa yaşantımız bitkisel olurdu, sevmek olmazsa sanat olmazdı. Hayvanlar sanat eseri meydana getiremiyorlarsa sevmekten yoksun oldukları içindedir. Kısaca sevmek bence var olmak ve var olduğunu hissetmektir.

Dedim: Sevgilerin maddeciliğe doküldüğü ve çıkarlarla değerlendirildiği bir yüzyılda ve ortamda sevmeyi bu denli ulvileştirmekle biraz hayalperestlik yapmıyor musunuz?

Dedi: Çağımızın insanları ne düşünürse düşünsün, ben sevmeyi kişi olarak varabileceğimiz en yüce nokta olarak düşünüyorum. Aşka ve kiskançlığa büyük saygım vardır. Aşkın karşısında şapkamı çıkarır, kiskançlığın karşısında öntümü iliklerim.

Dedim: Anladığıma göre sanat hayatınızda aşkın ve kadının yeri büyük. Acaba kadınsız bir dünyada yaşasaydınız ne yapardınız?

Dedi: Öyle bir dünyada olmazdım, elsaydım da kalmazdım.

Dedim: Şiirlerinizde hangi şairlerin etkisi altında kaldınız?

Dedi: Benden önceki bütün iyi şairlerin etkisi altında kaldım. Benden sonraki bütün kötü şairlerin benim etkimde kalması gibi.

Dedim: Başka şairlerin şiirlerini okuduğunuz zaman neler hissedersiniz?

Dedi: Çok güzel bir şiirse,

niçin ben yazamadım, diye düşünürüm ama yazanı da içtenlikle sever, taktir ederim. Yok şiir diye yayınlanmış kötü bir söz dizisi ise, şairine bir güzel küfredirim. (Anası dahil)

Dedim: Şiir yazmanızın ortamı ve zamanı var mıdır? Çoğunlukla neler etkiler sizi?

Dedi: Her yerde yazarım. İstedğim zaman, sevdiğim zaman. Sırasında herşey etkiler beni. Bir kuşun ötüşü, kurumuş bir yaprak, bir vapur düdüğü, bir çocuğun ağlaması, çok yaşlı bir nenenin buruş buruş yanakları, güzel bir kadının teni, gözleri ya da elleri, dudakları, yaklaşan bir karanlık, uzak bir anı. Ne bileyim, bir melodi, bir çığlık veya bir ses.

Dedim: Tüm şiirlerinizi ezbere bilir misiniz?

Dedi: Bu güne kadar hiçbirini ezberliyeyim diye uğraşmadım ama hepsini ezbere bilirim.

Dedim: Yazmak isteyip yazamadığınız birşey var mı?

Dedi: Yazdıklarım, daha doğrusu yazabildiklerim, yazmak istediklerimin çok az bir parçasıdır. Bütün istediklerimi yazmağa ömrümün yeteceğini sanmam.

Dedim: Şiir dışında başka denemeleriniz oldu mu?

Dedi: Yayınlanmış mektup şeklinde eserlerim de var. Bir oyun yazmayı düşünüyör ve çok istiyorum.

Dedim: Bir sanatçının çok yönlü olmalı mı?

Dedi: Hayır. Bir sanatçı ba-

masıdır. Ne diyor bir genç ozan: «Dengesini yitiren toplumlarda-Ayaklanır mutsuzluk.» İsterseniz bunları Osmanlıcaya çevirip: «Muvazenesini kaybeden cemiyetlerde- İsyân eder bedbahtlık.» sözcükleriyle anlatabiliriz. Bu mu isteniyor? Bir de şu örneğe bakalım: Bir takım yeni imgeleri yepyeni bir yaratma çabası içinde deyimleyen bir ozan: «Kurtuluşu yokluğun ellerinde büyütmek, Güneşin gözlerini gecelerde soğutmak, Savaşlar içinde savaşlara durulmak» imgelerinde güneşin gözleri, diş çığlık, soluksuz çalgı deyimlerini türkçe sözcüklerle deyimlediği için mi toplumdan kopmak, anlamsızlığa düşmek gibi suçlamalarla karşılaşılacak. İşte dörtlüğün tümü, birlikte okuyalım:

Yokluğun ellerinde büyüttük kurtuluşu

Soluksuz çalgılarda diş çığlıklar bulduk

Güneşin gözlerini soğuttuk gecelerde

Savaşların içinde savaşlara durulduk. (*)

Burada bir soluk durmak, düşünmek gerekmiyor mu? Beğeniler güç değişir, hem de her çağ kendi beğenisini kendi yaratır. Büyük bir devrimin değiştirdiği ve yenileştirdiği toplumumuzun sanatı, dili, yazını da bu oluşumun yasalarına uyacaktır. Uygarlığın alıp getirdiği insanoğlu uzay çağının eşliğinde, bu değişimin; yaşamının her kesiminde, izi, etkisi altındadır. Bu insansal ve toplumsal bir oluşumdur.

Kulakları, dilleri, söyleyişleri, anlayış ve kavrayışları için çok öznel bu çeşit yadırgamayı genelleştirmeden çağımızdaki bu oluşmayı anlamak, yaşanmak zorunda olan gerçek aydınları, sanatseverleri gerçeğin aydınlığına çağırmalıyız.

Bilimsel eleştirilerle sayım-dökümü yapılmadan, öznel yargılar, soyut suçlamalarla sanatçıyı, sanata kötülük etmeye kimsenin yetkisi yoktur.

M. Ağab ÖNEN

(*) Doğu, Mehmet Kıyat, İstanbul 1965-Yeditepe Yayınları

şairli olduğu alanda yürümeli ve inanıyorum. Bugün halkın anılamadığı, tamamen aydınlar bir dille yazmakla, Divan şairlerine güvensizlikten doğar ve kimsenin yaptığı gibi, Türkçe konuşulan bir ülkede, Arapça, ya da Farsça yazmanın hiçbir farkı yok. Ama Türk şiirinin diğer ülkelerin şiirlerinden geri olmadığını inanırım.

Dedi: Arı dil çabasının genel olarak şiirimizi zayıflattığına

Sonu sekizinci

rendiğimiz şairimizin, Amerika'ya gitmeden önce, Doğan Kardeş Dergisinde bir çok şiirleri yayımlandı. Bir çok gazeteler kendisinden söz ettiler, röportajlar yaptılar.

Şiirlerinden öğrendiğimize göre Serpil, yurdunu, ulusunu çok sever. Büyüklüklerine saygı besler, küçüklüklerine ve arkadaşlarına sevgide kusur etmez. Fakirlere, düşkünlere yardım elini uzatır. Tabiatı, çiçekleri, şiiri ve resmi çok sever. Tüm arzusu da balerin olmak.

Doğum tarihine göre tam 14 yaşında olan Serpil, şimdi yurt özlemi ile kim bilir ne kadar yüküldür. 8 yaşından sonraki şiirlerini bilmiyoruz. Umudumuz yeni başarılarını görmek olacaktır.

Mutluluklar senin için olsun Serpil Kenber...

Ibrahim AKDOĞAN

Serpil, Torosların eteğinde kurulu Bürücek Yaylasında, Nenesinin yanında kaldığı günlerde, yayla yurdunun bağımlı bahçesini ve ormanlarını anlattıktan sonra Torosların karlı tepelerinden getirilen karlarla yapıp serinlemek için yenilen ve adına «Karsanbaç» denilen şerbete varıncaya kadar dik kat kesilip inceliyor.

İşte «TOROS DAĞLARI BÜRÜCEK» şiiri:

Her tarafı yaz mevsimi
Üzüm dolar taşar
Bir tane kızlık ağacı
İki tane fındık
Bir ekşi elma
Yemesine de hiç doyumaz ya
Ne kadar büyük dağlar
Üstünde karları da var
Hele şu yaz gününde
Pekmezle kar yiyoruz
Adına karsanbaç diyoruz.

İki örgülü kumral saç iri gözlü, kalkık burunlu ve açık alınlı, boynu da armut çöpü olduğunu «BEN» şiirinden öğ-

GÜNEY

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 1 1 Temmuz 1967 1 Lira

SANAT OLAYLARI

Izmir'de :

Genç ozan Mehmet Kıyat beşinci kitabının (Türkiye Bizi Dinliyor) adıyla, Mayıs ayında sesli şiir sergisini açtı İzmir'de. Atatürk II Halk Kütüphanesi'nde açılan serginin ilginç yönlerinden biri, uygun bir müzik eşliğinde ses şeridinde alınmış şiirlerin ozanın kendi sesinden yayınlanması. İkinci yönü de şiirleri resimliyen ressamların çift yönlü bir sanat şölenini sunmaktaki başarılı ve cömert çabalarıdır. Eoğlu, Toker ve Ünlü'nün ses, söz ve yazıya kattıkları bütüncü desen ve tablolar sergiye ayrı bir değer kazandırmıştır. (Türkiye Bizi Dinliyor) daki on yedi şiir, ozanın kendi elyazması ile dekoratif bir düzenle sergilenmiş, okur-seyirci ile ozanın tanışıp kaynaştığı bir sanat ortamı yaratılmıştır.

Beykoz'da :

Beykoz Kültür Derneği salonunda Mücella Pala bir resim sergisi açtı. Özellikle Nonfigüratif tarzda başarı sağlayan genç ressam henüz yirmi yaşında ile Mithatpaşa Kız Enstitüsü resim bölümünde öğrenci. Bundan önce de sergi açan sanatçı şiir de yazıyor. Sergide, yazdığı şiirlerden bir kısmını resimler arasına koymuş. Beykozlular tarafından ilgi ile izlenen sergideki Eski Türk Motifleri için sanatçı «Türk Eski Sanatının bu kolunu yaşatmak gerek, çünkü Atalarımızın yarattığı bu sanat dah son yıllarda dış ülkelerde ilgi ile izlenmekte, modernize edilerek kullanılmakta ve çok beğenilmektedir» diyor.

Beykozlu genç sanatçımıza sonraki çalışmalarında üstün başarılar dileriz.

bulunması nedeni ile «ise»nin üzerinin çizilmesi daha uygun gibi geliyor bize. Hele o dizgi yanlışları. Garipçilere şiir yazmayı 1936 yılında başlattığı halde «Garip»i 1914 yılında yayımlatmasa, Necati Cumalı'ya da «Kızılçullu Yolu»nu onüç yaşında çıkarttırmasa. Aynı dergide Aziz Nesin'in dil konusunda Mehmet Seyda'ya yazdığı «Açık Cevap» hem Egemen Berköze', hem de okuyuculara salık verilebilir.

Şiir denince, akla şiirden başkasının gelmemesi gerekmez mi? Bugüne değin üzerinde en çok konuşulan, nasıl olması, ya da olmaması konusunda seksen düşünce ile kuşa çevrilen şiir, çok zaman iyi örneklerini de vermemiş değil. Birinci yeninin, ikinci yeninin sanat dünyamıza kazandırdığı güzel şiirler yıllar boyu söylenmeye devam edecekler. Bu arada en güzel örneklerin de bir aşama devresi olan ikinci yeni ile onun üzerine oturan şiirden koptuğunu yinelemek bilmem kaçınıcı olur.

Şiir denince akla şiir gelir ama, şiir diye yayınlanan her dizele bölüğüne şiir denemiyor bazan. Türk Dili Dergisi'nin Haziran sayısında Turhan Doyran imzası ile çıkan «Ormanda» adlı şiirin ilk beşliğini birlikte okuyup, öztürkçe sözcükler adına nasıl bir güldürünün arka arkaya dizildiğini görelim :

Karış karış bilirim bucak ben ilettim ağacı ağaca ereği güz buyruklarına eslek kaymaç gözlü, güzel kösnül yoksul değil, sözlü gizdes

Aynı dergide Tahsin Saraç'ın şiiri de tuzsuz yemeğe benziyor. Sarmıyor okurken. Der-

YUFKA YÜREKLİYİMDİR
DAYANAMAM KAN DÖKÜLMESİNE
HELE, KUŞUN KURDUN İNSANIN
ÖLDÜRÜLMESİNE
M. ALİ BİLGETEKİN

Ayın Dergilerini Okurken

Dördüncü sayfadan

ginin yazı kurulunda adı geçen bir kişi olarak ozanın büyülesi sıradan şiirlerle karşımıza çıkması düş kırıklığı veriyor bizlere.

Yeni Ufuklar dergisi, dününü alanında güzel yazılar yayınlayan soylu ve ömürlü dergilerimizin önde gelenlerinden. Haziran sayısında Nurer Uğurlu'nun kaleminden çevrilen Gorki'nin notları ilgiyle okunmağa değer. Tolstoy'u değişik açılardan yansıtan Gorki onun ellerini bakın nasıl çizmiş :

«Onun, elleri çok çirkin, şişkin damarlarla bozulmuş ama, şaşılacak kadar anlamlı ve yaratıcı bir güçle dolu. Belki Leonardo da Vinci'nin elleri de böyleydi. Bu eller herşey yapabilir. Konuşurken parmaklarını oynatır, çok önemli bir söz söylerken onları önce bir araya getirir sonra birden açar.»

Tolstoy'un bireyin özgürlüğü konusunda arkadaşı Sulzerle zaman zaman yaptığı tartışmalar da Tolstoy'un özgürlük anlayışının gün aydınlığına çıkmasını sağlıyor :

«Özgürlük... Özgürlük. Pe ki, bu özgürlük gerçekten ne demektir? Diyelim ki, düşündüğün özgürlüğü elde ettin, bunun sonucu ne olacak? Bunu felsefe açısından ortaya koyarsak şu çıkar; sonsuz bir boşluk. (.....) İsa ve Buda özgürdü. İkisi birden, dünyanın bütün günahlarını kendilerinin saydılar. Ve bunu bir ödev edindiler. Yüreklere, istiyerek dünyanın ceza evine girdiler. Hiç kimse bunlardan daha ileri düşünüp, daha ileri gidemedi.»

Tolstoy'un gene kendisi kadar ünlü bir yazar soydaşı Gorki tarafından anlatılması,

Dedim - Dedi

Yedinci sayfadan

Dedim: Ençok sevdiğiniz şairler kimlerdir?

Dedi: Yunus, Karacaoğlan, Yahya Kemal, Nazım Hikmet, Orhan Veli, Cahit Sıtkı, Atilla İbhan, Külebi, Necatigil, Metin Eoğlu ve de Ümit Yaşar.

Dedim: Şiirlerinizin bestelenmesi sizi memnun ediyor mu?

Dedi: Elbette memnun oluyorum. Müzikten fazla anlamadığım için, bunların başarılı olup olmadıklarını bilemem. Fakat çoğunlukta tutulduğunu ve beğenildiğini görüyor, biraz da besteciler hesabına memnun oluyorum.

Dedim: Bizde bestelenmiş şarkılarda daima bestecilerin ismi geçer. Bu, sizi kışkırtıyor mu?

Dedi: Bunu, bir saçmalık ve bir haksızlık olarak görüyorum.

Dedim: Ümit Yaşar olmaktan memnun musunuz?

Dedi: Ümit Yaşar'ın yaşadığı ve şiir yazmakta olduğu bir kaçda yaşamaktan memnunum. Ama Ümit Yaşar olarak, Ümit Yaşar'ın şöhretinden memnun değilim.

Dedim: Ben «siz» olsaydım ve siz de «ben» olsaydınız, bana nasıl bir soru sorar ve nasıl cevap verirdiniz?

Dedi: Bu konuşmadan memnun olup olmadığınızı sordardım ve memnun oldum, teşekkür ederim Semiray, cevabını verirdim.

Konuşan: Semiray Özbilen

kuşkusuz yazıya bir kat daha özellik, daha bir gerçekçi deyiş havası getirmektedir. Dileğimiz odur ki, günlük çekişmelerin, aykırı davranışların dışına çıkarak inadına yergilemek yerine, sanatçılarımız Sezar'ın hakkını Sezar'a vermedirler. Dayanışma olmadan ilerleme de olamaz.

Fevzi YETİKER

GÜNEY

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Atif ÖZBİLEN - İdare yeri: Boğazkesen Cad. 151/1 Tophane İst. Tel. 49 22 29 - Akbank Beşiktaş Şb. Hesap No: 22787 - Abone: Yıllık 12, altı aylık 6 lira -

Basıldığı yer: ÇİFTKURT BASIMEVİ